

דעות

השקר הגדול שישראל מוכרת לעולם – אבל רק היא קונה

פלסטינים עקורים בחאן יונס בחודש שעבר. אנו מגנים את השקרים הגדולים של רודני העבר באירופה, אבל מספרים לעצמנו ברצון שקר גדול, מפיצים אותו ומאשררים אותו שוב
שוב צילום: Jihad Alshrafi/אי"פ

התראות במייל

דיויד ריצ"י

04 באוגוסט 2024 • 13:39

Powered by **Trinity Audio**

00:00

האזינו לכתבה

1.0x

07:24

בחודש שעבר קבע בית המשפט הבינלאומי לצדק בהאג כי הכיבוש הישראלי בשטחים, כולל הקמת התנחלויות, מפר את החוק הבינלאומי. בתגובה הודיע ראש הממשלה נתניהו כי "העם היהודי אינו כובש בארצו" וכי "שום החלטה שקרית בהאג לא תעוות אמת היסטורית זאת".

התגובה הזו ממשיכה לתחזק "שקר גדול" – שקר גס כל כך, שהמאזינים מאמינים לו. מי שטבע את ההגדרה היה דווקא היטלר: "בשקר הגדול יש תמיד אמינות מסוימת", כתב בספרו "מיין קאמפף", "משום שההמונים פשוטי העם ... נופלים ביתר קלות ברשת השקר הגדול לעומת השקר הקטן, שכן הם עצמם מספרים לעתים קרובות שקרים קטנים בעניינים קטנים, אך היו מתביישים להפיץ שקר בקנה מידה רחב".

אנו כמובן מגנים את השקרים הגדולים שסיפרו רודני העבר באירופה, כמו היטלר, סטלין, מוסוליני או פרנקו, ודוחים גם את אלה שמספרים בימינו שקרנים מודרניים כמו פוטין, אורבן או טראמפ, שעודד את תומכיו לפרוץ לבניין הקפיטול ב-2021, בטענה שהניצחון בבחירות לנשיאות "נגנב" ממנו.

אבל למרות זאת, רבים מאיתנו בישראל מספרים לעצמנו ברצון שקר גדול, מפיצים אותו לאחרים ואז שומעים אותו שב ומסופר על ידי כזבנים בכירים כמו נתניהו, שמבחינה זו איננו הוגה שמנסה ליצור קהילת מאמינים מסוכנת, אלא מעין טרמפיסט, שמצטרף לרוב קיים שכבר מאמין בשקר מראש. השקר הגדול הזה הוא: אנחנו לא מנהלים כיבוש.

נכון, לקרוא למה שאנחנו מספרים לעצמנו "שקר גדול", הוא דרך לא נעימה

לתאר את העובדה שאנחנו לא רוצים לדבר על מה שאנחנו מעוללים לפלסטינים. אבל אולי כדאי שנתחיל לקרוא לזה כך כדי לזעזע את עצמנו באופן שיגרום לנו, ראשית, לראות את הדבר שממנו אנחנו מבכרים להתעלם, ושנית, להתייחס להשלכות העצומות של ההתעלמות הזו על קביעת המדיניות הלאומית של ישראל, ואולי על גורלה.

אנחנו מאשררים את השקר הזה על ידי חזרה עליו שוב ושוב, למשל כמו נתניהו בתגובה להאג; או על ידי התעלמות מהכיבוש בשיח הציבורי – כאילו שאם לא מדברים עליו, הוא לא קיים.

ב-2022, מתנחלים כמו סמוטריץ', בן גביר, רוטמן וסטרוק, עיגנו את השקר הגדול בקווי היסוד של הממשלה, כשקבעו כי "לעם היהודי זכות בלעדית ובלתי ניתנת לערעור על כל מרחבי ארץ ישראל" – שפירושו כי השטחים שייכים לנו מכוח צו אלוהי, כך שאין לא כיבוש, לא קולוניאליזם, לא אפרטהייד, לא דיכוי, ובאחרונה גם לא פשעי מלחמה.

חברי קואליציה במליאת הכנסת בדצמבר 22. עיגנו את השקר הגדול בקווי היסוד של הממשלה צילום: אוהד צויגנברג

מאז ה-7 באוקטובר, ההשלכה העיקרית של השקר הגדול שלנו היא הטענה שאנחנו מנהלים "מלחמת קיום" נגד חמאס, מלחמת עצמאות שנייה כנגד אויבים מושבעים שניסו לחסל אותנו באותה שבת מחרידה, וינסו זאת שוב אם לא נשמיד אותם לחלוטין.

אבל האמת היא שהאויבים האלה תקפו אותנו כדי להעלות לסדר היום העולמי את הכיבוש שנמשך כבר 56 שנה, ואנחנו הגבנו לא כדי למנוע את חיסול מדינת

ישראל, אלא כדי לשמר את הכיבוש הזה.

תוצאה אחת של הדבר היא שרבים מאיתנו לא מבינים למה אנחנו נתפסים כמנוודים. למשל, למה כל הסטודנטים האלה מפגינים נגדנו? הם לא מבינים את העובדות – שלא עשינו שום דבר רע (אחרי הכל, אין כיבוש) ושנחנו בסך הכל מממשים את זכותנו הריבונית להגנה עצמית? הרי אפילו האו"ם אומר שהגנה עצמית היא לגיטימית, נכון?

איזה מן "סכסוך" יש לנו עם הפלסטינים? מה הם עשו שמצדיק ש-55 שנה אחרי המלחמה שבה הם צפו מהצד, אנחנו עדיין מחזיקים באדמותיהם בכוח והם צריכים לתת לנו לפחות חלק מהן לפני שנסכים ללכת הביתה?

בקרב הזה שבין ירושלים ושאר העולם, אנחנו מניחים שהסטודנטים הפרו-פלסטינים הם ברובם טיפשים ותמימים, אולי אפילו אנטישמים. אנחנו לא קולטים שרבים מהם פשוט מזהים את השקד הלאומי הגדול שלנו ומבינים שאנחנו תוקפים ומפציצים לא כדי להמשיך להתקיים כמדינה יהודית, אלא כדי להמשיך את הכיבוש.

במילים אחרות, אנחנו לא רואים את העיוורון שלנו עצמנו, ומסיקים שמשהו כנראה לא בסדר עם הסטודנטים האלה. מדובר בתגובה קלאסית של ירי בשליח; במקרה הזה, כי הוא מדמיין משהו שבכלל לא קיים במציאות – הוא הוזה שיש כיבוש.

ההצדקה הגדולה ביותר שלנו לעניין היא מה שאנחנו מכנים "הסכסוך". אם אין כיבוש אלא "סכסוך", אנחנו יכולים לשייך את תוצאות הכיבוש, שאולי נראות פוגעניות בעיני כמה זרים, ל"סכסוך" הזה – שבמסגרתו אנו בעצם מאוימים ללא הפסקה בידי פלסטינים תוקפניים וחייבים לנקוט צעדים לשמור לא על הכיבוש, אלא על "חוק וסדר" ב"שטחים".

אבל מאיפה צץ הסכסוך הזה? איך מצאנו "סכסוך" במצב שבו, ב-1967, יצאנו למלחמה נגד צבא ירדן בגדה המערבית, ניצחנו במלחמה הזאת, ובסוף נשארנו על אדמותיהם של אנשים שלא לחמו בה נגדנו?

איזה מן "סכסוך" יש לנו עם האנשים האלה? מה הם עשו שמצדיק את העובדה ש-55 שנה אחרי המלחמה שבה הם צפו מהצד, אנחנו עדיין מחזיקים – כלומר, כובשים – את אדמותיהם בכוח, עד כדי כך שכעת, היות שהם איכשהו "הסתכסכו" איתנו, הם צריכים להסכים לנהל איתנו משא ומתן ולתת לנו לפחות חלק מהאדמות שלהם, לפני שנסכים ללכת הביתה?

מכיוון שאנחנו לא שואלים שאלות כאלה, אנחנו מבולבלים כשפלסטינים מסרבים לתת לנו כל אדמה שלהם, למשל במזרח ירושלים. אז אנחנו ממסגרים את העובדה הזו בתוך אוצר המילים שלנו וממשיכים, לתפיסתנו, ב"ניהול הסכסוך" – ולא בכיבוש, שכלל לא קיים.

הפגנה בקמפוס אוניברסיטת ברקלי בנובמבר האחרון. מה, הסטודנטים האלה לא מבינים שלא עשינו שום דבר רע? אחרי

הכל, אין כיבוש צילום: Bronte Wittpenn/San Francisco Chronicle via AP

מרחיחו רעורה החחורה אורחו ולחמיח רמלחמה נעלמנעה אוררה

מבין כלכלת, בשם זה והמחשבות, אנו חייבים במהותה של העשרה אנו
"מלחמה" אלא "פעילות שיטור", כמו זו ששימשה את הבריטים כדי לדכא
התקוממויות בתקופת המנד"ט; מה שמסביר, לפחות במידת מה, למה הממשלה
שלנו סירבה עד כה להפסקת אש אפילו בתמורה להחזרת החטופים, חלקם או
כולם. מלחמות נגמרות לעתים בהפסקת אש. מלחמת העצמאות שלנו, למשל,
הסתיימה כך ב-1949. אבל במקרה הנוכחי, אומרת הממשלה, "המלחמה" לא
תיפסק עד שנשיג את "הניצחון המוחלט".

אפילו כשביידן מציע לנו את מפת שתי המדינות שבעזרתה נוכל לצאת
מ"הסכסוך" הזה, נתניהו, גלנט, ליברמן, סער, גנץ וכמובן בן גביר וסמוטריץ'
מדברים על המשך הלחימה הקרקעית וההפצצות, עד שחמאס לא יוכל יותר
להציק לנו. או, במילים אחרות, עד ש"כוח ההרתעה" שלנו יגדל כל כך, שלא
חמאס ולא שום קבוצה אחרת של "תוקפים" פלסטינים יוכלו שוב לקרוא תיגר על
הכיבוש.

מבחינתם – ומבחינתנו כישראלים שמוכרים וקונים את השקר הזה – זה מה
שהוליד את ה-7 באוקטובר. לא נוכחות הכיבוש אלא הכישלון לייצר מספיק
הרתעה שתשאיר את חמאס במקומו. וזה, אומרים השקרנים הגדולים, מה
שאנחנו יכולים לתקן כעת.

*הכותב הוא פרופסור אמריטוס ומרצה למדעי המדינה באוניברסיטה העברית,
מומחה לתיאוריה דמוקרטית, פופוליזם ופוליטיקה אמריקאית*

הצג עוד

מערכת | הנהלה | מדיניות פרטיות | תנאי שימוש | צרו קשר | רכשו מינוי | ביטול מינוי דיגיטלי | שאלות ותשובות | פרסמו אצלנו

חדשות, ידיעות מהארץ והעולם - הידיעות והחדשות בעיתון הארץ. סקופים, מאמרים, פרשנויות ותחקירי עומק באתר האיכותי בישראל © כל הזכויות שמורות להוצאת עיתון הארץ בע"מ